

СТАНОВИЩЕ

от проф. Момчил Николаев Методиев, дн, Нов български университет,
професионално направление 2.2. История и археология
върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност
„доцент“, област на висше образование 2. Хуманитарни науки,
професионално направление 2.2 История и археология, (История на България)
обявен в Държавен вестник, бр. бр. 69/16.08.2024 г.,
с кандидат гл. ас. д-р Алека Стрезова

ОЦЕНКА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ С МИНИМАЛНИТЕ НАЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ И ИЗИСКВАНИЯТА НА НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

Представените документи удостоверяват, че кандидатът по конкурса гл. ас. д-р Алека Стрезова отговоря и надхвърля минималните национални изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България за заемане на академичната длъжност „доцент“.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ И РЕЗУЛТАТИ

В центъра на изследователските търсения на д-р Алека Стрезова стои историята на изграждането на модерната българска държава и по-конкретно създаването на модерната българска дипломатическа служба. Нейните изследвания, които се основават както на български, така и на архивите на други страни, са представени в множество академични монографии, студии и статии, публикувани в различни издания, и са обобщени в два монографични труда, единият от които представен като основен хабилитационен труд по настоящия конкурс.

Това е монографията „Българската дипломация. Институции и представители (1879-1918)“, София, 2017 г., в който авторът се спира на изграждането и съзряването на модерната българска дипломатическа служба. Монографията успешно защитава поставената цел да представи „структурирането на Министерството на външните работи и изповеданията и подведомствените му учреждения“. Както посочва и авторът, до неговото публикуване такова критично научно изследване не е правено, извън изготвяните от самото ведомство юбилейни издания и справочници.

Изследването се състои от две части, като първата е посветена на изграждането на самата институция и нейните задгранични представителства, а втората представя основните биографични данни за първите две поколения български дипломати. Предимство на представеното изследване е неговата много ясна структура, както и анализът и обобщението на събраните в хода на изследването данни. Макар и на пръв поглед да изглежда кратка, първата част обобщава голяма по обем информация, значителна част от която е представена във вид на таблици, като тя проследява и как дипломатическата служба се вписва в изграждането на модерната българска държава.

Втората част, посветена на биографията на първите две поколения дипломати, е написана в изцяло критичен и дистанциран дух. В тези портрети не са подминати и тъмните петна в биографиите на някои от тях, без обаче да се търси каквато и да било сензационност. Поднесена като справочна, тази информация е белег за изследователска коректност и критично отношение към изворите. Следва да се отбележи, че в края на всеки от тези портрети е предоставена и кратка справка за архивните източници, откъдето е почерпена тази информация, което е съществено предимство и за бъдещи изследователи.

Може да се обобщи, че представената монография представлява задължителна основа и отправна точка и за бъдещи изследвания, както на автора, така и на други историци, а доказателството, че тази цел е успешно защитена са и многобройните цитирания тъкмо на този монографичен труд.

Той е и основата, върху която самата д-р Алека Стрезова разгръща и своите по-късни изследвания. Това се вижда и във втората монография, представена извън настоящия конкурс: „Последен по рода си. Д-р Георги Вълкович (1833-1892)“, София, 2022 г., в който авторът разглежда в подробности биографията на един от най-изтъкнатите представители на българската дипломация. В тази монография авторът показва интерес и разбиране не само към конкретната избраната биографична траектория, но и към средата, която прави възможна развитието на д-р Георги Вълкович. Като особен акцент тук е изведена и възможността за възходяща социална мобилност, предоставяна от носителя на медицинска професия в една модернизираща се държава.

Освен тези две монографии, д-р Алека Стрезова е съавтор в още две колективни монографии, тя е съставител и е участвала в редакционната колегия на няколко документални сборника. В допълнение за конкурса тя представя и общо 9 статии, една които публикувана в списание *Etudes Balkaniques*, реферирани и индексирани в световно известни бази данни. Представените статии разглеждат различни аспекти на

дипломатическата история, като сред тях има и такива, написани въз основа и на чужди архиви. Статиите покриват широка тематика, сред тях има публикации и на английски, и на френски, като вниманието привличат по-конкретно статиите „Japan through the eyes of a diplomat: Stoyan Petrov-Chomakov“, представена в сборника „Japan and the European Southeast“, както и „Дипломатически извор за ранната история на БРЦК и Левски, съхраняван в Истанбулския дипломатически архив“, публикувана в сп. „Исторически преглед“. В допълнение, д-р Алека Стрезова участва в няколко международни научни и образователни проекти, член е на Асоциацията по българистика в САЩ, а през годините е взела участие в редица национални и международни конференции.

Въз основа на тези публикации, може да се направи извода, че д-р Алека Стрезова е утвърден, съвестен и уважаван изследовател. Принос за това има и нейното образование по история и международни отношения, както и знанието на чужди езици. От представените трудове и статии може да се види нейното израстване като историк, тъй като те показват как много доброто познаване на една конкретна институция (МВнРИ), спомага за разширяването на нейния фокус и интереси и към други изследователски полета.

УЧЕБНА И ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Д-р Алека Стрезова е хоноруван преподавател в програма „История и археология“ на Нов български университет, като води 8 специализирани и общообразователни курсове в университета, някои от които на английски език.

ЛИЧНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ КАНДИДАТА

Познавам кандидата д-р Алека Стрезова от работата ѝ като хоноруван преподавател в Нов български университети и мога да изкажа много позитивното си впечатление от нея като коректен колега, съвестен изследовател, и посветен преподавател, който работи отговорно със студентите и успява да поддържа добра работна и академична атмосфера.

Мога да се надявам в бъдеще тя да продължи все така активно да изгражда своята изследователска и преподавателска кариера, като препоръката ми към нея е да си даде по-голяма свобода в разглежданата проблематика, тъй като по мое скромно мнение е един от историците, които много добре познават периода на създаване и съграждане на модерната българска държава.

Всичко споменато дотук ми дава основание напълно убедено да заявя положителното си мнение за кандидатурата на гл. ас. д-р Алека Стрезова за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 2.2 История и археология (История на България) в Нов български университет и да препоръчам тя да бъде допусната до избор от Академичния съвет на НБУ.

София, 03.12.2024 г.

Подпис:

проф. Момчил Методиев, дн